

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuge dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.
 Za oznanila plačuje se od četristopne pett-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
 Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.
 Upravištvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Slovenci!

Nij še popolnem preteklo sedem mesecev od onega časa, ko smo s prvim pozivom stopili pred Vas. Navdajala je takrat naša srca nada in bojazen; nada, da boste prav umeli plemenito namero našo ter nas v izpeljavi njenej izdatno podpirali; bojazen, da utegne glas naš ostati brez odziva v srih Vaših.

Bila je ta bojazen prazna; kajti od dne do dne množili so se darovi za „narodni dom“ in požrtvovalnost Vaša bila je do denašnjega dne taka, da je nadkrilila vse naše nade. Razumeli ste, kacega pomena je „narodni dom“; razumeli, kako potrebno je to poslopje kot narodna ustanova in kako važna kot spomenik naše probujenosti.

Slovenci!

Z denašnjim dnem nastopa druga in odločujoča faza v izpeljavi našega podjetja; visoko c. kr finančno ministerstvo dovolilo nam je namreč z odlokom št. 28558 od 29. septembra 1882 napraviti na korist društva „narodni dom“

VELIKO EFEKTNO LOTERIJO

in pripravivši vse, česar je za izpeljavo te loterije potrebno, stopamo danes zopet pred Vas.

In zopet apeliramo na rodoljubno požrtvovalnost Vašo, proseč Vas, da se izdatno udeležite loterije s kupovanjem sreček, katere se pri vseh naših poverjenikih, pri vseh znanih slovenskih domoljubih ter pri vseh narodnih društvih dobivajo

po 1 gld. av. vred.

Lotterija ta uravnana je tako ugodno, kajti dolženih je zanje uže sedaj 2257 dobitkov, katere je upravi odbor društva „narodni dom“ kupil za 15.000 gld.; to število dobitkov pa se bode pomnožilo še po takih, katere so posamezniki uže obljudili darovati. Nekateri dobitki so jako dragi-

ceni, vredni po več sto goldinarjev; prvi dobitek pa presega vrednost **1000 gld.** Razen zlatnine, srebrnine in drugih stalno vrednost imajočih predmetov določeni so za dobitke tudi razni gospodarski stroji, vozovi in živila; sploh je upravi odbor loterijo tako uravnal, da more zanimati vse stanove.

Slovenci! od izida te loterije je odvisno, kaj se bode sezidalo ponosno poslopje „narodni dom“. Vi vsi gotovo z nami vred želite, da se to izvrši čem preje mogoče; priporočilo naše Vam torej bodi:

kupujte srečke!

V Ljubljani, dné 1. novembra 1882.

Upravi odbor društva „narodni dom“:

Dr. Alfonz Moschē,
odvetnik in mestni odbornik,
predsednik.

Dr. Karol Bleweis vitez Trsteniški,
deželní poslanec in mestni odbornik,
podpredsednik.

Fran Fortuna, županov namestnik in veletržec; Peter Grasselli, mestni župan, deželnega glavarja namestnik in hišni posestnik; Ivan Hribar, mestni odbornik in glavni zastopnik banke „Slavije“; Dr. Anton Jarc, stolni prošt; Josip Kušar, predsednik trgovinsko-obrtniške zbornice, mestni odbornik in hišni posestnik; Ivan Murnik, vitez Fran Josipovega reda, tajnik trgovinsko-obrtniške zbornice; Dr. Fran Papež, odvetnik; Vaso Petričič, mestni odbornik, hišni posestnik in trgovec; Ferdinand Souvan, veletržec; Dr. Josip Starčević, finančne prokurature adjunkt in hišni posestnik; Dr. Valentin Zarnik, odvetnik, deželní poslanec in mestni odbornik; odborniki.

„Slovensko društvo“ kaj želi in prosi.

Bliža se zborovanje državnega zbora. To utegne velevažno biti nam štajerskim Slovencem.

LISTEK.

Izza peči.

IV.

Zadovoljen sam seboj sem sedel te dni v mraku pri peči in nijsem mislil čisto nič. Hotel sem se počiniti in zato sem podil vse misli, dobre in hudobne od sebe proč, ter sem užival ljubi mir. Najedenkrat potrka nekdo na vrata in v sobo stopi v visocih čižmah z obligatno „ambrelo“ oborožen naš — Prostoslav Kretanov. Prišel me je vprašat, kaj je s številko XIII. domačih pogovorov ter me interpeliral, zakaj mu sponašam vino, vino in zopet vino! druga posla nij imel, kakor je reklo.

Ko bi se dalo tako hitro odgovoriti, kakor vprašati, bi mu bil precej povedal, kaj in kako je s tisto številko, ki nam je prinesla letos dne 13. aprila srečo v Ljubljani, nego jaz sam nijsem vedel in še danes ne vem, kako se je zgodilo, da se mi je skazila sreča ravno pri trinajstoj številki.

Uže par mesecev sem se veselil na tisto številko in zdelo se mi je, da me sreča podpira, ker je ravno o pravem času (a tempo) vrgel „Kres“ svojo petardo mej tisto neotesano pisačko druhal, h katerej prišteva in secunda linea tudi mojo specatbarsko malenkost in g. Bolhobera menda kot nares (Aufputz). „Kresova“ petarda se je razletela in obvisel je tudi meni na konci nosa komad cunastega papirja, katerega sem si z rokavom obrisal in sem šel pisat št. XIII. a) domačih pogovorov.

Veselil sem se, ko sem prečital v rokopisu svoje delo in sem videl, da je dobro narejeno. Zapčatil sem torej pismo in sem prilepil nanj dve marki po 5 krajcarjev, samo da bi pošta bolj vseha bila mojega pisma in da ne bi morda uredništvo „Slov. Naroda“ imelo kakšnih sitnosti z dodiplačanjem poštnine, dočim se mi je pismo dosti „važno“ zdelo. — Nego jaz sem obračal, uredništvo pak je obrnilo in zvrnilo mi je voz in z vozom vred vso mojo visoko nakopičeno literarno robo XIII. a) številke domačih pogovorov.

Ko sem čez teden dnij videl, da je nevreča

Pridejo namreč v pretresovanje in posvetovanje številne prošnje slovenske za popolno jednakopravnost Slovencev z Nemci v uradih, šolah in javnem življenju. Podkrepavale jih bodo še prošnje, uloge in pritožbe „Slovenskega društva“, sklenjene v občinem zboru. Upamo pa vsakako nekaj vspehov; kajti naše zahteve so opravičene pred Bogom in svetom, pa še Avstriji koristne in potrebne.

Nadalje pa želi in prosi vodstvo „Slovenskega društva“ sledeče:

1. Bratje Čehi nameravajo v državnem zboru sprožiti še nekaj prenaredeb volilnega reda. Te prilike se naj poslužita vrlo narodna slovenska trga: Braslovče in Vrzej, da prideta k mestnej skupini Maribor-Ptuj-Ormož-Središče itd. ljutomerskej, in Celje-Laško-Vransko-Mozirje itd. gornjegrajskej. Treba je le prošnjo dotično sestaviti in po poslancih g. Hermannu in dr. Vošnjaku predložiti do Božiča državnemu zboru.

2. Prtožbe, poročila o krivicah, ki se godijo Slovencem v uradih, ljudskih šolah, realkah, učiteljiščih, gimnazijah, od strani uradnikov, učiteljev, profesorjev, ravnateljev, nadzornikov, sploh o vsakjakih nepostavnostih itd. naj se dopošljajo zaupno predsedniku, tajniku ali kateremu si bodi odborniku. Vse se porabi na primernih mestih in sicer brez vsake nevarnosti in neprilike za pritožence in poročnike.

3. Vodstvo „Slovenskega društva“ želi več knjižnic osnovati: občinskih, šolskih, farnih, sploh kakor kje bolje kaže. Domoljubni ljudje se torej prosijo, da društvenemu vodstvu pripomagajo z darovanjem slovenskih knjig, starih časopisov, denarjev v nakupovanje bukev itd. Vsako darilce se hvaležno vzprejme in dobro porabi. Bližnji naj blagovoljno svoje doneške naravnost izročiti odboru, dalje od Maribora stanujoči pa naj le naznanijo naslove knjigam. Vodstvo jim potem naznani kraj, kamor jih naj pošljejo. Prve knjižnice osnuje društvo tam, kjer jih je najbolje treba. Močno pa želi društvo za dotične knjiž-

zadela številko XIII. a) sem napisal bolj pohlevno štev. XIII. b) in sem jo zopet poslal pod isto adreso v Ljubljano, dobro znajoč, da bi jo v Celovec zastonj pošiljal, a tudi ta spis nij našel milosti pred sodnim stolom urednikovim, kateremu se je zdelo preveč smodnika za osobu, ki ima jedva lokalno važnost.

Ker sem bil v tem pismu nabil puško s perjem oskuljenega literarnega našega kopuna, je brž ko ne uredništvo dobro storilo, da mi nij dopustilo ustreliti, pa je tem načinom zaprečilo smrad, ki bi se bil čutil po našem slovstvenem ozračji, da se je vsled strele užgal perje oskuljenega literarnega kopuna, in tako pravico ne moremo in ne smemo kritati uredništvu, ki je odgovorno za naše objektivne grehe in mora tudi plačati včasih kakšnih 10 gld. globe za jednega ali drugoga svojega dopisnika, pa če si tudi liter vina zaslubi pri takem poslu, so vendar na vsak način sitnosti zraven in sodnije se vsak pošten človek rad ogibije, — to je uže stara resnica.

Ko je številka XIII. b) pokopana bila, sem

nice in kraje po 3, torej vkljup 60 iztisov „Slovenskega Gospodarja“ pridobiti, da jih ondi deli bralcem brazplačno. Domoljubi, ki zamorejo svoj list pogrešati ali 2 naročiti, — naj jednega dajejo društvo na razpolaganje! Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača.

V Mariboru, dne 20. novembra 1882.
Vodstvo „Slovenskega društva“.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. decembra.

Nj. visokost **prestolonaslednik** Rudolf mudi se sedaj na berolinskem dvoru. Njemu na čast napravi se slovesen vorni obed, kojega se poleg njega in njegovega spremstva udeleže v Berolinu navzočni udje cesarske rodbine, veliki knez Vladimirs kneginjo, in članovi avstrijskega in ruskega poslanstva. Pomenljivo je, da se ga udeleži tudi veliki knez Vladimir, kajti pred nedavnim časom, ko je bil nadvojvoda Rudolf v Vratislavi, mudil se je v isti čas ondi tudi veliki knez Vladimir, ki se pa nij približal dvoru. To je bilo tedaj povod raznim kombinacijam o skaljenem prijateljstvu avstro-ruskih dvorov. Nasprotno kaže tedaj sedanje priblijanje ruskega velikega kneza o dobrih odnosajih mej temi vlastmi.

Poročevalc naucnega komisija **gospodske zbornice** dvorni sovetnik Arneth odpovedal se je svojemu poslu ter neče poročati v bodočem zasedanju o noveli šolske postave. Govori se, da je to storil na posebno željo Schmerlingovo, kateri tudi zahteva, da naj se vsi drugi ustavoverci izstopijo iz odsekov. No, ako vsi liberalni udje šolskega odseka ne odstopijo, nijma Arneth-ova odgovred druzega pomena, nego da se s tem prepreči nova šolska postava, kajti nij misliti, da bi kak drug liberalec tega odseka prevzel nalog, poročati o stvari, ki v zbornici nijma mnogo prijateljev in na drugej strani tudi nij pričakovati, da bi se prepustil referat kakemu konservativcu. Ne bo ostalo druzega, nego razpustiti šolski komisijon; novo izvoljeni imel bode potem konservativno lice in dobil jednacega poročevalca. Ta ustavoverni „strike“ bode tedaj šolsko novo le nekoliko zakasnili.

Deželnemu šolskemu svetu nižje-avstrijskemu nikakor nij po volji odlok naucnega ministerstva glede ustanovitve **česke šole na Dunaju**. Predno zadobi še odlok svojo pravno moč, sklenil je deželni šolski svet v posebnej za to sklicane seji jednoglasno, da se bo pri naucnem ministru potegnil za to, da se ta odlok nazaj vzame. Inicijativa temu sklepu prihaja od znanega dr. Weitlofa, predsednika nemškemu „Schulvereinu“. V tem sklepu se poudarja seveda velika nevarnost, ki preti nemškemu Dunaju z jedno česko šolo, izreka se bojazen o velikej zmešnjavi v šolskem upraviteljstvu in pa — da se bodo morali naposled se dunajski učitelji in nadzorniki učiti češčine. Kolika budalost!

Vnajme države.

Organ **črnogorske vlade**, „Glas Crnogorca“ dementuje poročilo, ki ga je prinesla „Agence Havas“ o izrednem oboroževanju Črnogore ter pravi, da običajne priprave in naredbo vojnega ministerstva ne morejo nobenega vznemirjati. Črnogora da živi v miru z vsem svetom ter hoče tudi s Turčijo biti v prijaznih odnosajih. Urejenje meje je potrebno za obe stranke. — Načelniki šesterim vzhodnim nahijam dobili so povelje, biti s svojimi ljudmi pripravljenim na pot. Valiju skaderskemu

pa se iz Carigrada zapoveda, da naj kar najhitreje more odpošlje dve bateriji na mejo pri Podgorici. Iz Skadra se vračajo vsi Črnogorci v svojo domovino. Te vesti so v velikem nasprotji s prej omenjenim zatrdilom črnogorske vlade.

Srbški akademični slikar Nikola Marković in župan knjaževski bila sta prijeta, ker sta baje deležna kraljevega napada; prišla bosta pred okrožno sodišče.

Včeraj smo poročali, kako je bil **russki** poslanik pl. Giers na Nemškem vzprijet. Poglejmo vzporedno s tem, kaj poročajo „Birževija Vědomosti“ o oficijelnem vzprejem grofa Ignatjeva, ko se je vračal iz Pariza v Petrograd. Rečeni list pravi, da je bil ta vzprejem demonstrativen. Na kolodvoru so ga dočakali adlatus ministra notranjih zadev Dur novo, general Orševski, vodja državne policej urada Pleve, petrograjski policijski načelnik generalmajor Gresser, bivši mestni glavar general adjutant Trepov in knez Dondukov-Korsakov ter mnogobrojno ljudstvo, katero ga je z živahnimi ura klici nazdravljalo. Ta dan so ga tudi obiskali veliki knez Aleksej Aleksandrovič in Konstantin Konstantinovič, kakor tudi mnogo odličnih russkih državnikov. Grof Ignatjev ostane vso zimo v Petrogradu. — Carska obitelj preselila se bo 8. decembra na dan sv. Jurija s svojim dvorom iz Gačine v Petrograd, ter bode stanovala v Aničkovej palači; zimski dvorec upotrebljal se bode samo za velike vzprejeme in svečanosti. Ta novica je dobro upivala tudi na trgovske kroge, ker se čuje, da bode to zimo živahno gibanje na carskem dvoru.

— Veliko pozornost obračajo nase sledče premembe višjih vojaških dostojanstvenikov: General Tadeben gre za šest mesecev na odpust v inozemstvo; grof Albedynski, varšavski guverner zapusti svoje mesto; livonski guverner baron Uexküll tudi odstopi. „N. Fr. Presse“ se tolaži, da te premembe sicer niso udarec proti Nemčiji, a vendar se boji, da pomenijo utrjenje za njo toli strašnega panslavizma, in sklepa to iz tega, ker le-ti odstopivši dostojanstveniki njemu nikdar prijazni bili niso. Sicer pa se bode še le iz novo nastavljenih mož dalo izprevideti, kaj se ima misliti o tej premembi. — „Golos“ se bavi z egiptskim vprašanjem ter pravi, da naj bi rešitev tega vprašanja dala povod reviziji berolinske pogodbe. Bolje je, da se očitno in odkrito pripozna potreba také revizije, nego da se čaka, dokler dogodki na vzhodu sami ne izvabijo konflikta vevlastnih interesov.

Iz Sofije se poroča o **bulgarskem** oboroževanju, kar posebno neugodno upliva na žive Visoke Porte. Pod poveljem russkih častnikov in podčastnikov se neki 22.000 mož deželne milice in ravno toliko reservistov ter primerno močno topništvo pripravljajo, če bi bilo treba prestopiti mejo ter zaseseti vzhodno Rumelijo. — Cankova izpustili so iz zapora, a moral se je zavezati, da za sedaj ne zapusti Ruščuka ter da se bode zopet vrnil v Bukurešt, ko uravna svoje privatne zadeve. Tudi urednik opozicionalnemu listu „Svetlina“ se je dal na prosto, potem ko je zastavil primerno varščino.

O razmerah **Francije** in **Anglije** glede egiptskega vprašanja je Duclerc v ministerškem svetu dne 28. novembra izjavil se nekoliko natančneje. Anglija da je uradno naznanila svoj sklep opustiti v Egiptu dvojno kontrolo, da pa je pripravljena Francijo radi tega primerno odškodovati. O tem Duclerc nij hotel poprijeti inicijative, ter je čakal angleških nasvetov. Ti pa niso bili zadostno točno izraženi in so se vrnili. Sedaj tekó o tem še obravnave.

napisal po načelu „omne trinum perfectum“ številko XIII. c) in sem jo poslal v Ljubljano, ali tudi ta čisto pohlevna je šla v košaro in tako se še zahvaliti nijsem mogel uredništvu „Kresovemu“ za ovacijo, katero mi je bilo naredilo in s katero me je bilo počastilo v 9. zvezku letošnjega svojega tečaja.

To je resnična historija številke XIII. domačih pogovorov, katero je hotel izvedeti prijatelj moj Prostoslav Kretanov na svojem potovanju križem domovine, ter je prišel gledat me v moj kot za pečjo, rekši, da mora itek v Podsrdo iti pogledat kaj je s „pranjgarjem“ in iz Gorice se lehko pride v Zagreb, iz Zagreba pa čez Rajhenberg do Podsrde in naprej čez Podčetrtek in Rogatec do Ptuja, kamor je zdaj namenjen, mej tem, ko pride njeovo XV. pismo iz Sim. Gregorčevega zavičaja, „irgendwo im Görzischen“, kakor bi rekel g. Johann Pajk.

Malo da nijsem šel spremljat Prostoslava Kretanovega do Podsrde; tako teško mi je bilo, ko sem ga videl odhajati, (kar je tri dni trpele), da

sem pozabil na ovacijo „Kresovega“ uredništva in na gospo Pavlino Pajkovo, katera nij v tej načini zadevici čisto nič kriva, ter bi bilo greh, ko bi joše jaz, križal za pečjo zavoljo grehov „doktorja Klobasaram“, katerega ime bi jaz bil v Podsradi in effigie na pranjgar obesil, ko bi me bil izvabil izza peči g. Prostoslav Kretanov na potovanje križem domovine, kar se mu pa ne bo posrečilo nikoli, vsled česar tudi jaz pranjgarja nikoli videl ne bom.

Srečen je moj kolega, ki potuje križem domovine in lahko vidi vsak dan druge ljudi in druge kraje, še bolj srečen sem pa jaz, ki imam toplo peč pa se grejem pri taistej v grdej blatnej jeseni, a vina se dobi povsod ne le križem domovine, ampak tudi pri peči se dá dobrim tekom izprazniti čašica rujnega, in zato obljubujem, da ne bom več brojil in pazil, koliko čaš bo stresel moj prijatelj na potovanju svojem, ker brez kolofonija še gosli ne pojčim glasom, kako bi se potlej človek s človekom mogel prijateljski razgovarjati brez — kolofonija.

Spectabilis.

Dopisi.

Iz Knežaka 28. novembra. [Izv. dop.] V časopisu „Edinosti“, dne 25. novembra t. l. št. 68 priobčil je neki dopisnik prav jedernat spis pod naslovom „Trstu vode, Brkinom brez škode“, kateri prav korenito dokazuje, kako misli tržaški mestni zbor vodo napeljati iz Ilirske Bistrice v Trst, ter izraža tudi ob jednem svoje, kako dobrohoteče mnenje, da naj se dotični prebivalci potegujejo za svoja prava. Ta gospod dopisnik mora natanko v tej stvari poučen biti, ker govori tako dokazivno. Ta gospod tudi prebivalstvo na marsikaj opomni, česar bi se morda vsak spomnil ne bil. Tako n. pr. navede vprašanje: ali so oni mlinarji, obrtniki, izključljivo posestniki te vode? To vprašanje menda nij težko odgovoriti ter reči, da ta voda nij izključljiva lastnina teh mlinarjev, kateri jo prodajajo, marveč lastnina cele doline Trovske, katera to vodo rabi uže tisoč let. Pa tudi lastnina cele Pivke je ta voda; kajti tudi ta jo je uže mnogokrat uporabljala za pijačo ljudem in živini, kar se je tudi letos zgodilo. Bile so namreč tukaj na Pivki vojske vaje in vode nij bilo niti za vojake, niti konjem. Vojski bili so primorani, da so pripeljali parkrat vodo iz Bistrike. Pivka je torej tudi s posestnica te vode. Kaj pa poreč k tej prodaji graščina „Šneperška“, ona, ki uže toliko let svoje gozdne pridelke v Bistrico na žage dovaža? Gotovo tudi njej ne bo po volji, da se voda proda, in oskrbništvo te graščine ne bo rok križem držalo, ter mirnim očesom gledalo, da Tržačani vsemu okraju kos kruha iz ust potegujejo. Tudi sosednje druge graščine, ki svoje lesne pridelke na tej vodi žagajo, se bodo gotovo ganile, da se uniči jedina podpora tukajšnjega prebivalstva.

Tudi naše c. kr. okrajno glavarstvo, visoka c. kr. deželna vlada v Ljubljani, se bosta gotovo potegnila, da se ta jedina dobrota tega okraja ubozemu prebivalstvu ne odtegne. Mar bo visoka vlada siromaku jedini košček kruha vzela, ter ga bogatinu v žep potisnila?

To misliti, bilo bi nespametno. Sicer so uže lansko leto tukajšnje občine uložile protest na c. kr. okrajno glavarstvo v Postojini, ter navele svoje tehtne uzroke. Upati torej smemo, da Tržačani vode Bistriške, po katerej tako sline cedijo, ne bodo pili. Pa tudi tisti prodajalci vode naj bi malo pomisili, da nij to bratovsko, le za svoj žep skrbeti, marveč zapomnili naj bi si besede: Živi sam, pa tudi drugim daj živeti! Župani v Trnovskej dolini ter v okolici pa ne dremajte, temveč čuvajte, da se to nameščano početje uresničilo ne bo; kajti slabici čuvajti bili, ako ne bi se pravčasno oglasili.

Anton Požar,
župan.

Domača stvari.

— (Presvitla cesarica) darovala je tukajšnje otročje bolnici „Elizabetinum“ 100 gld.

— (Priprave za 600letnico.) Da bi se ta izredna slavnost vršila dostojno, delajo se priprave

Natalija.

(Poslovenila Janja Miklavčič.)

XII.

(Dalje.)

Lujiza je z rokami prikrla svoje oči. Težko je bilo nje stanje, baš sedaj najtežje, ker nij je podpiral več ljubezljivi njen oče, ko pred leti. Mala prememba, mali razlog, v katerega pa nje srce nij privolilo, znal bi vse predrugačiti. „Tvoja dolžnost kot soproga in mati!“ velel je neki zapeljivi glas v razburjene duši; „tvoja dolžnost kot katoličanka, kajti to si bila pred vsako drugo zavezo“, ugovarjal je drugi, „kaj ti pomaga, ako ves svet pridobiš — a svojej duši mir zapraviš!“

„Z Bogom, Kazimir! —“ rekla je poluglasno; „storila bom, kar se mi prav dozdeva, potem vsaj je moja vest mirna. Ti stori kakor tebi drag — a premisli pa i to, da Večni bode od tebe zahteval tebi izročeno soprogo in hčer!“

„Tedaj ugovarjaš?“ vskipel je jezen; ognjeno

uže sedaj. Pevski zbor ljubljanske Čitalnice pomnožil se je, kajti pristopilo mu je mnogo poznatih izvezbanih pevcev in nekaterih se je še nadejati, tako da bode do bodoče spomladni brojil vsaj osemdeset članov. V Kamniku ustanovilo se je pevsko društvo „Lira“, z Notranjskega javljajo se jednake vesti. V obližji Ljubljane pa se, kakor vsekdar, odlikuje posebno vira Šiška. Slavno znani „mešani zbor Šišenske Čitalnice“ šteje vsega vkupe uže 43 članov in sicer 20 pevk in 23 pevcev. Pevke bodo imele i za naprej tako brdko jim pristoječo narodno nošo, s pečo na glavi, možki pa bodo nekoliko uniformirani, namreč preskrbeli si bodo vsi črno obleko po jednakem kroji in jednaka pokrivala, po vzgledu českih pevskih društev. Ta lična pevska uniforma služila bude jednakot kot pevska in salonska obleka.

— (V slavnostni odbor za 600letnico) izvolil je odbor „Sokola“ svojega starostnika dr. Ivana Tavčarja kot zastopnika društva.

— (Imenovanje.) G. Anton Lenarčič imenovan je začasnim finančnim koncipistom, g. Nikola Mazurancem dakovarskim preglednikom, g. Ivan Mušič začasnim dakovarskim pristavom v Kranjski.

— (Umril) je 29. novembra v Zagrebu grof Marko Jelačič, še le 28 let star.

— (Gg. pevci čitalniškega pevskega zabora) se uljudno vabijo k glavnemu vajju za slavnostno besedo, v soboto večer točno ob 8. v redutno dvorano!

Odbor.

P. S. Vstopnice za koncert dne 3. dec. 1882 dobivajo se tudi pri čitalnišnem kustosu in v nedeljo pri kasi, katera se odpre točno ob 4. uri poludne.

— (Gospodje odborniki „Sokola“) vabijo se najljudneje v sejo jutri soboto dné 2. decembra t. l. ob 8. uri večer v gostilni „zum Wilden Mann“ (Jakominaigasse).

— (Glasbena Matica) bode tekom meseca decembra razpošljala svojim članom muzikalije za leto 1882. Ker mnogo društvenikov letnega doneska še nij uplačalo, zato prosi odbor, ki ves društveni posel opravlja brezplačno, z ozirom na §. 6. društvenih pravil, da bi p. n. člani blagovili kmalu doposlati letnino. Muzikalije se bodo posiale samo onim članom, ki so svoj primos uže uložili. Redno uplačevanje naj bode častitim članom posebno priporočeno, ker se z depozitom in opominovanjem mnogo drazega časa potrati in društvu nepotrebnih stroškov narej. — Zaradi neljubih zaprek se bodo namestu nekaterih muzikalij, ki so bile napovedane v vabilih na občni zbor, vsem članom razposlanih meseca aprila t. l., razposlate naslednje: 1. F. S. Vilhar — „Mornar“, samospes za niži glas in klavir; besede Fr. Prešrnove. Delo je poklonjeno vladiki Strossmayerju. — 2. F. S. Vilhar — „V tihem mraku“, fantazija za klavir. — 3. A. Foerster — Kitica narodnih napegov. X. zvez-

zek z 11 pesnimi v parturi; prvi pet napegov je za mešan zbor šesteroglasno priredjenih. Pesni so: a) Zvonkarjeva, b) Veselja dom, c) Pastirska, d) Bleško jezero, e) Triglav. — f) Vse mine, g) Hej Slovani, h) Planinar, i) Svarjenje, k) Pod oknom (za bariton), l) Popotnik. — 4. Anton Nedvěd — „Vojaci na poti“, moški zbor. XI. zvezek, partitura; besede Simon Gregorčičeve. Dohodki od nečlanom prodanih iztisov pridejo na željo skladateljevo v prid „Narodnemu domu“. Cena partiture in 4 glasovom je 60 kr., posamičnim glasom po 5 kr. — 5. Ant. Nedvěd — „Širje moški zbori“, poklonjeni čitalniškemu moškemu zboru. XII. zvezek, partitura. Pesmi so: a) Zvezna, b) V ljubem si ostala kraji, c) Pod oknom, d) Slovo. — 6. Lavorika III. Zbirka slovenskih napegov za 4 moške glasove. V tej zbirki so vsi napevi, ki se nahajajo v X. XI in XII. prej omenjenem partiturnem zvezku, samo da so tu napevi za vsak glas posebej. Prijatelje petja, narodna društva in Čitalnice vabi k pristopu.

Glasbene Matice odbor.

Naročila naj se pošljajo pod adreso: Glasbena Matica v Ljubljani.

— („Ljubljanskega Zvona“) 12. znatno pomnožena številka prima na naslednjo vsebino: Gorázd: Vaška lipa. Balada. — Dr. Fr. Detela: Malo življenje. Povest. (Konec.) — Dr. H. Dolenc: Izma mladih let. VI. — Gorázd: Glas vetrov. Pesen. — S. Rutar: Bosenski grobovi. — —b—: Zakaj? Pesen. — J. Trdina: Bajke in povesti o Gorjančih. 12. — —b—: Angelij ljubezni. Pesen. — M. Posavski: Oddihlaji. Sonetie. — Dr. I. Tavčar: Kuzovci. (Konec.) — Gorázd: Pri Sotli. Pesen. — E. Lah: Nekoliko o kranjskih jezerih. — Iv. Šubic: O starosti človeškega rodu. — Simon Bric: Pogretna mladost. Pesen. — Fr. Levec: Andrej Enšpieler. — M. Vodušek: Venerino prehajanje mimo sonca 6. dec. 1882. — Dr. V. Z.: Nova česka opera. — Ivan Šubic: Josipina Kwiatkowska. — M. M.: Star srbsko-cirilsk rokopis. (Konec.) — Slovenski glasnik. — Matica Slov.: Poziv pisateljem slovenskim.

— (Iz Savinjske doline) dohajajo nam vesti o imenovanju graškega namestnika g. Ktibeca in okrajnega glavarja g. Ferd. Haasa častnima občanoma. Akoravno predobro znamo, da imajo „vsake oči svojega slikarja“ in da je ta odlikovalna pravica vsakej občini svobodna, vendar si usojamo spominati se refraina znane narodne pesni: „Gyulaj, Gyulaj — pa zakaj?“

— (Jokali) so se slovenski otroci v Sevnici, ko so jih nemčurji gnali v nemško šolo.

„Slov. Gosp.“

— (Premog) našli so v Globokem pri Brežicah.

— (Pri sv. Petru pri Radgoni) je ženin ravno se odpravil k zdavanju (poroki), ko ga žan dar pogradi in v luknjo žene, ker — je praščka za gostijo ukradel.

„Slov. Gosp.“

so zablestele njegove oči in razjarjenost podjarmila si je v tem hipu pamet. Vsi oni na pol barbarski čuti, ki tudi v prsih olikanega Rusa se vedno spa vajo, vzbudili so se v njem. S silo pahne jo od sebe, ko včeraj svojega slugo in potem, neozrši se na ubogo soprog, ki je v nesvesti ležala na cerkveni stolbi, urno plane v kočijo, ki ga je pričakovala. V hotel dospevši vrgel se je v svojej sobi na tla, kipeč od jeze. Strežaj njegov, ki ga je dobro poznal, vajen jednacih nivalov kipeče jeze, pogledal je skozi duri, a potem mirno odšel k svojemu delu.

V trenutku nekdo potrka — in takoj vstopi.

Bila je kneginja — mati. „Moj Bog, kaj je tu?“ prestrašena zavpije.

„O visokost, knez so gotovo izgubili izdatno sveto pri igri.“

„Zgubil? Pri igri? Kazimir! Kaj ti je?“

„Mati!“ bolestno zaječi, „ti si me nesrečnega storila!“

„Kaj je to? — Od kod to govorjenje?“

„Nikdar več Lodojske ne bom videl — ločena

sva na večno! A tvojna načrtom tudi ne bom ustrezal. Po tvojih nasvetih sem sedaj obsojen osamljen, nesrečen živeti — naj bo! Osodo svojo bom prenašal, a zarod naš, naše ime naj za večno izgine iz knjige slavnih naših pradedov — iz zgodovine!“

XIII.

Ko sta baron in baroninja nazaj gredé peljala se mimo grške cerkve, zapazila sta na stolbi ležati nekaj čnega.

„Veli, da vstavi“, opomni gospa barona, „glejava, kaka nesrečnica potrebuje tu pomoč!“ — Voz obstoji. Pokoren, kakor vedno, vstane baron, da gre pogledat, kdó tu leži — a v tem trenutku uže zaupije: „Bog! — Gospodična Lujiza!“

V hipu bila je baroninja na njegovej strani. „Lujiza! kako pridete semkaj? Ubožica! Nekaj dñij je uže bolna. Moj Boj, tū na čelu krvavi! Lujiza, poglej me! Baron poslušaj ako še sópe! Moj Bog — vender nij mrtva?“

„Milostna gospa, oprostite“, tho spregovori, „dentario“.

— (Vabilo na slavnost), katero priredi akad. društvo „Triglav“ v prostorih „Steinfelder Bierhalle“ (Münzgraben) dne 2. decembra t. l. v spomin dr. Frana Preširna. Spored: 1. Pozdrav predsednika. 2. Dr. B. Ipavč: Domovini. Zbor z bariton solom in tenor solom. 3. Slavnostni govor, govoril g. M. Málövra. 4. Mazurka. Zložil Chopin, svira na klavirji g. dr. B. Ipavč. 5. a) Kam? Besede Preširne. b) Pred durmi. Besede Jenkove. Poje gosp. Kiebacher, spremlja na klavirji g. dr. B. Ipavč. 6. Uvod k krstu pri Savici. Zložil Preširen, deklamuje g. J. Bejak. 7. A. B. Tovačovsky: Na Krkošči. Zbor. 8. Polonaise. Zložil Chopin, svira na klavirji g. dr. B. Ipavč. 9. A. B. Tovačovsky: Kitica slovanskih narodnih pesnij. Zbor s spremljevanjem klavirja. 10. Sarafan. Ruska narodna. Poje gosp. Kiebacher. Spremlja g. dr. B. Ipavč. 11. J. Kocijančič: Danes tukaj, jutri tam. Zbor. — Začetek točno ob 8 uri večer. K tej slavnosti uljudno vabi odbor „Triglava“.

— (Razpisana) je služba pristava pri c. kr. okrajnej sodnji v Mariboru na Drave levem bregu. Prošnje do 13. t. m. na predsedstvo okrožne sodnije v Celji.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Carigrad 1. decembra. Hussein Husni paša je namesto Ghazi Osman paše vojnim ministrom, Achmet Tewfik premier-ministrom, Aarifi predsednikom državnega sveta imenovan.

London 1. decembra. Časopisi poročajo iz Kajire: Angleška vlada nij dovolila, da bi bil Baker poveljnički egiptovske vojske, on bode le načelnik žandarmeriji, angleški general pa dobi vrhovno poveljništvo vojske.

Dunaj 30. novembra. Cesar podelil je z Najvišjim odločilom z 22. novembra državnemu poslancu in članu centralne komisije za uravnavo zemljışčnega davka, dvornemu svetniku upravnega sodišča dru. Antonu Mezniku vitežki križ Leopoldovega reda.

Berolin 30. novembra. Državni zbor zavrgel je s 153 proti 119 glasom predlog Germain-ov, da bi bil fakultativno dopuščen francoški jezik v alzaško-lorenškem deželnem odboru. Minister Bötticher pobiral je ta predlog jako odločno.

Poslano.

Slavno uredništvo „Novic!“

Pričakoval sem od sl. urednišča, da mi bode na to, kar sem govoril in predlagal v občenem zboru c. kr. kmetijske družbe, odgovorilo strokovnjakško in stvarno; uredništvo me pa, namesto da bi svojim bralecem vsaj povedalo, kaj sem govoril, surovo napada in obrekuje. Torej uljudno prosim slavnostno uredništvo „Novic“ naj mi blagovoli odgovoriti stvarno, ako pa nijma te zmožnosti, naj pa molci.

Kako daleč so preje jako poštene „Novice“ prišle in s kakim orožjem se one sedaj bojujejo, kaže to, da me imenujejo „Dežmanovo zaledo“, ter me razglašajo kot nemčurja; vendar pa vsak

„Oh, pustite, pustite, nesrečna „dentaria“! Kaj se vam je prijetilo?“

„Ne vám . . . neka slabost . . .“

„Da, da, to bo! podaj jej roko, jaz jo tū podpiram!“

„V voz ne! Ne v voz!“ brani se s silo.

„Kaj vam je? Saj je naš voz! — Idite vendar!“

„O milostna gospa, vsa sem zmedena — moji živeci, oprostite. — A sej sem pri vas in slaba nijsem bila.“

Baroninja je nij razumela: vedela je le to, da ima trpeče živece in da je padla preko stolbo. Nekov strah jo je obšel. Kaj, ko bi bila bolezen nalezliva — bila bi ona potem prisiljena, odpustiti jo iz službe.

Mej tem so se pripeljali k vili. Spravili so jo takoj v posteljo in skrbno jej stregli. Vso noč pretresaval jo je vročnica, ki je tudi prouzročila male nesvesti. In tedaj je zgovarjala besede: Kazimir, Natalija — in še nekaj ruskih in poljskih, kajih pa, seveda, nihče nij razumel.

(Dalje prih.)

ve, kdor me pozna da sem, narodnjak. Tako postopanje imenujem „nesramno obrekovanje“.

Na druge napade odgovarjati se mi ne zdi vredno; vsaj vsak pameten človek zna, da iz „Novic“ ne govori nične druge, nego obče znani egoizem „Blašnikovih dedičev.“

Z odličnim spoštovanjem

E. Kramar.

Umrl so v Ljubljani:

28. novembra: Ana Gregore, delavčeva udova, 54 let, Hilšerjeve ulice št. 12, za jetiko. — Marija Justin, gostija, 71 let, Kravja dolina št. 11, za oslabljenjem.

29. novembra: Urban Oblak, bivši postrežnik pri bolniških, 82 let, Kravja dolina št. 11, za oslabljenjem. — Jožeta Kodele, branjevčeva hči, 13 mes., Vegove ulice št. 12, za bronchitido.

30. novembra: Jožeta Tomažič, hči dekle, 2½ leta, Sv. Petra cesta št. 57, za bronchitido.

V deželnej bolnici:

27. novembra: Jarnej Dermastja, 38 let, za otekino želodca.

28. novembra: Peter Medved, gostač, 48 let, za kronično tuberkulozo.

29. novembra: Janez Černe, črevljarski učenec, 18 let, za kronično tuberkulozo.

Tujci:

30. novembra.

Pri Slonu: Rosenberg z Dunaja. — Dralka iz Radovljice. — Kohn z Dunaja. — Weiz iz Segedina. — Streil iz Prage.

Pri Maliči: Umlauf z Dunaja. — Zahradka iz Reichenberga. — Goldmann, Peterka, Schigel z Dunaja. — Jurischowitz iz Gradca.

Pri bavarskem dvoru: Gaber iz Kamnika. — Wolk iz Beljaka.

Meteorologično poročilo.

A. V Ljubljani:

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Močrina v mm.
27. novembra	ob 7. uri zjutraj	725·66 mm.	+ 12·0°C	slaboten jugozahod	oblačno	
	ob 2. urij popoldne	727·37 mm.	+ 6·6°C	slabotna burja	oblačno	55·00 mm.
	ob 9. urij zvečer	732·17 mm.	+ 0·6°C	slabotna burja	oblačno	dežja.
28. novembra	ob 7. urij zjutraj	730·91 mm.	+ 1·0°C	slabotna burja	oblačno	
	ob 2. urij popoldne	731·09 mm.	+ 1·4°C	slaboten jugozahod	oblačno	8·00 mm.
	ob 9. urij zvečer	733·43 mm.	+ 1·0°C	slaboten vzhod	oblačno	dežja.
29. novembra	ob 7. urij zjutraj	735·51 mm.	- 0·8°C	slaboten vzhod	oblačno	
	ob 2. urij popoldne	735·27 mm.	0·0°C	slaboten jugozahod	oblačno	0·00 mm.
	ob 9. urij zvečer	735·29 mm.	- 0·8°C	slaboten vzhod	oblačno	dežja.
30. novembra	ob 7. urij zjutraj	734·43 mm.	- 3·4°C	slaboten jugozahod	oblačno	
	ob 2. urij popoldne	733·09 mm.	- 1·0°C	slabotna burja	oblačno	0·00 mm.
	ob 7. urij zvečer	734·67 mm.	- 0·8°C	slabotna burja	oblačno	dežja.

B. V Avstriji sploh:

Zračni pritisk se je sicer povsod, toda precej nejednakomerno vzdignil; razloček mej maksimum in minimum je postal vsled tega nekoliko večji. Temperatura je skoraj povsod precej močno pala in postal podnormalna; vendar niso bili razločki mej temperaturo zjutraj in zvečer na jednej, opoludne na drugej strani tako ekstremni. Vetrovi so postali glede moči precej nespremenjeni, sicer so se pa večinoma zasukali proti vzhodu. Nebo je bilo še vedno večinoma oblačeno, vreme še precej nestanovitno, po navadi uže menj ali več sneženo.

Dunajska borza

dné 1. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	76	gld.	25	kr.
Srebrna renta	76	"	95	"
Zlata renta	94	"	30	"
5% marcena renta	91	"	05	"
Akcije narodne banke	819	"	—	"
Kreditne akcije	290	"	50	"
London	119	"	05	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	47½	"
C. kr. cekini	5	"	63	"
Nemške marke	58	"	40	"
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	117	"
Državne srečke iz l. 1864	100	"	—	"
4% avstr. zlata renta, davka prosta . . .	94	"	35	"
Ogrska zlata renta 6%	118	"	50	"
" " " 4%	85	"	35	"
" papirna renta 5%	84	"	50	"
5% štajerske zemljisske odvez. oblig.	104	"	—	"
Dunava reg. srečke 5%	100	gld.	114	"
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati lasti	118	"	75	"
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice .	97	"	90	"
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice .	105	"	—	"
Kreditne srečke	100	gld.	174	"
Rudolfove srečke	10	"	18	"
Akcije anglo-avstr. banke	120	"	121	"
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	221	"	50	"

Poslano.

(54—43) Št. 16.208.

(748—2)

Razglas

mladeničem, vojaščini podvrženim.

Zaradi prihodnjega vojaškega nabora v letu 1883., h kateremu bodo klicani vsi v letih 1863., 1862. in 1861. rojeni mladeniči, se javno naznana:

1. Vsak tukaj prebivajočih domačih ali vnanjih mladeničev, kar jih bode k prihodnjej rednej rekrutbi klicanih, mora

meseca decembra 1882. leta

pri magistratu ob navadnih uradnih urah ustno ali pismeno oglasiti se zaradi vpisa: ako se ne oglassi, zadenejo ga nasledki § 42 vojne postave.

2. Vnanji, to je taki, ki nijmajo v Ljubljani domovne pravice, morajo k temu vpisu svoje popotne liste ali druge izkaznice seboj prinesi.

3. Če so vojaščini podvrženi začasno zunaj svojega rojstnega kraja ali prebivališča in so vsled tega ali pa vsled bolezni zadržani oglasiti se, smejo oglašati jih njih stariši, varuhi ali drugi pooblaščenci.

4. Tisti, kateri misijo prositi ali začasnega oproščenja od vojaščine ali pa oproščenja od dejanske službe vojaške, imajo pri vpisovanju tukaj izročiti vsa dotedna pisma (rodbinske listine itd.).

5. Dolžnosti oglasa in sploh vsem drugim iz vojne postave izvirajočim dolžnostim se ne dáogniti z izgovorom, da se za ta razglas ali druge po vojnem postavi določene dolžnosti nij vedelo.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 16. novembra 1882.

Župan: Grasselli.

EPILEPSIJO

(božjast) ozdravi indijski zeliški sok, ki se kot posebnost, da kot jedino sredstvo z najboljšim uspehom rabi zoper božjast.

Božjastni se hitro in srečno ozdravi, ako štirikrat ali petkrat na dan tega soka po 15 kapljic na sladkorji zavžije. Celo najstarejša in najzlobnejša bolezen se ublaži in napisled popolnem odpravi.

Dobiva se flacon po 20 kr. v skoraj vseh lekarnah Avstro-Ogerske, a v Ljubljani ima ta sok lekarnar g. Julian pl. Trnkóczy, v Jelčinu pa prijevatele Rudolf Stahl, emer. lekarnar.

S pošto se menj kot 2 flacona ne pošilja.

TRŽAŠKA RAZSTAVINA LOTERIJA.

Srečkanje 5. januvarja.

I. glavni dobitek gotovih 50.000 gld.

2. glavni dobitek gotovih 20.000 gld.

3. glavni dobitek gotovih 10.000 gld.

Nadalje

1 à gld. 10.000 — 4 à gld. 5000 — 5 à gld. 3000 — 15 à gld. 1000
— 30 à gld. 500 — 50 à gld. 300 — 50 à gld. 200 — 100 à gld. 100
— 200 à gld. 50 — 542 à gld. 25, — skupaj

1000 dobitkov iz 213.550 goldinarjev.

Obširni popisi dobitkov so na ogled razpoloženi v vseh prodajalnicah lozov.

Cena jednemu lozu 50 kr.

Naročila s pridjanimi 15 kr. za poštnino naj se pošljajo na

loterijski oddelek tržaške razstave

Piazza Grande št. 2 v Trstu.

Kdor hoče loze razporedjati, obrne naj se takoj na predstoječo adreso.

Lozi dobivajo se v Ljubljani pri slav. kranjskej eskomptnej banki, pri J. C. Luckmannu, Edv. Mahru in Jan. Ev. Bučarjevih naslednikih.

(712—11)